

Освітня програма для дітей від 2 до 7 років " Дитина "

Науковий керівник проекту: В.О.Огневюк, ректор Київськ НАПН ого університету імени Бориса Грінченка, доктор філософських наук, професор, академік НАПН України.

Програма містить орієнтовний зміст виховання і навчання дітей віком від трьох до семи років, метою яких є становлення особистості дитини через розвиток її психічних процесів.

Програма спрямована на гуманізацію виховного процесу; узгодження колективних, групових та індивідуальних форм і методів роботи. Переважає орієнтація на індивідуальну роботу з дітьми в усіх вікових групах. При цьому враховуються висновки психологічної науки про роль різних видів діяльності та їх використання в роботі з дітьми різного віку, простежується зв'язок з традиціями народної педагогіки, фольклором, видами національного та світового мистецтва. Враховує вона і принципи інтеграції, системності, комплексності.

Порівняно з попереднім виданням цей варіант посібника суттєво оновлено: значно змінено структуру викладу методичних рекомендацій, внесено нові розділи — «Зростає особистість», «Народознавство в роботі з дошкільниками», «Психолог у дошкільному навчальному закладі». Зміст усіх розділів доповнено згідно з державними освітніми стандартами.

Програма спрямована на гуманізацію виховного процесу; узгодження колективних, групових та індивідуальних форм і методів роботи. Переважає орієнтація на індивідуальну роботу з дітьми в усіх вікових групах. При цьому враховуються висновки психологічної науки про роль різних видів діяльності та їх використання в роботі з дітьми різного віку, простежується зв'язок з традиціями народної педагогіки, фольклором, видами національного та світового мистецтва. Враховує вона і принципи інтеграції, системності, комплексності.

Структура оновленої програми виховання і навчання дітей від 2 до 7 років «ДИТИНА»

Загальна структура програми передбачає інтегроване забезпечення діяльності педагогічного персоналу через практичне представлення програмового змісту роботи в таких аспектах: принципи роботи, співпраця з родиною, зростання особистості, завдання та зміст навчально-виховної роботи, показники успішного розвитку дитини, умови успішної педагогічної роботи, вимоги до розвивального предметного середовища, завдання і зміст роботи музичного керівника, додаткова рекомендована література.

Програмовий зміст навчально – виховної роботи з дітьми представлено по роках життя дитини дошкільного віку (від 2 до 7 років) у такій послідовності: «діти раннього віку», «наші малята», «дослідники, чомусики», «наша старша група». Вони є логічно та змістовно взаємопов'язаними, поступово ускладнюються та відображують картину цілісного розвитку різних сфер особистості дитини упродовж дошкільного періоду. Інформацію про особливості виховання та навчання дітей 7-го року життя, які не пішли у школу (позаяк частині з них або не виповнилось 6 років або за станом здоров'я, або унаслідок інших причин), розміщено другою складовою у розділі «наша старша група».

У змісті кожної вікової групи матеріал систематизовано таким чином: особливості розвитку дітей та завдання виховання і навчання дітей, організація виховання і навчання дітей, орієнтовний режим дня, після чого представлені тематичні розділи: «Зростаємо дужими», «Мова рідна, слово рідне», «Граючись, зростаємо», «Віконечко у природу», «Математична скарбничка», «Чарівні фарби и талановиті пальчики», «Привчаємось працювати», «Діти, які потребують допомоги батьків та вихователів», «Разом із сім'єю».

Таке структурування матеріалу забезпечує системність та послідовність викладу, його поступове ускладнення відповідно до зростання вікових можливостей дітей, а також забезпечує тісний взаємозв'язок із сучасними науками – педагогікою, психологією, методиками, полегшує ознайомлення з програмою під час її вивчення у вищих навчальних закладах. Вважаємо, що таке структурування програми значно полегшує її сприйняття вихователями, а також допомагає чіткіше структурувати матеріал у відповідності до тих дисциплін, які викладались їм у процесі професійної підготовки.

У розділі «Зростаємо дужими» визначені основні завдання збереження та зміцнення здоров'я дитини, виховання фізичної культури, а саме:

- всебічний розвиток, загартування, удосконалення функцій організму, підвищення фізичної та розумової працездатності дітей;
- формування правильної постави, профілактика плоскостопості;
- оволодіння різноманітними рухами (ходьба, біг, стрибки, метання та ін.); вправлення в основних рухах під час проведення спортивних ігор і розваг;
- розвиток рухових якостей (спритності, вправності, швидкості, сили, гнучкості, загальної витривалості), забезпечення активності, енергійності, високого тону;

- виховання позитивних моральних і вольових рис характеру та уявлень про користь занять фізичною культурою;
- виховання інтересу до активної рухової діяльності та формування потреби в систематичних заняттях фізичними вправами.

Здійсненню завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку сприяє створення оптимального рухового режиму в дошкільному навчальному закладі. Основу його складають самостійна рухова діяльність дітей, рухливі ігри, щоденні заняття з фізичної культури, ранкова гімнастика, гігієнічна гімнастика після денного сну та інше.

Важливим аспектом діяльності педагогів є ознайомлення дошкільника із навколишнім світом. У процесі такого ознайомлення у дитини формуються елементарні уявлення про світ речей, предметів, іграшок, побут та життя людей, відбувається початкове становлення умінь діяти певним чином, вибудовується характер цих дій, вчинків, усталюється та ієрархізується система потреб, бажань та мотивів поведінки, виникають перші судження про навколишній світ, що стає основою характеру та ціннісного ставлення до навколишнього світу, явищ та подій. Зміст роботи у даному напрямку представлено у розділі «Дитина у доквіллі».

Вирішальне значення для повноцінного розвитку дитини має своєчасне оволодіння мовою, усім багатством її виражальних і змістових засобів. Мовлення тісно пов'язане з пізнавальним розвитком дитини, прилученням її до основ морально-етичної, емоційно-ціннісної та художньої культури. Основним засобом розвитку мовлення дітей раннього та дошкільного віку є спілкування в різних його формах та системах (з дорослими, іншими дітьми).

Зміст цієї багатогранної роботи, що викладена в розділі «Мова рідна, слово рідне», конкретизується в рубриках: «У світі звуків», «Слово до слова — зложиться мова», «У країні граматики», «Ми розповідаємо», «Ми розмовляємо». Кожну рубрику суттєво доопрацьовано і конкретизовано. Запропонована для кожної вікової групи тематика спілкування допомагає малюкам пізнавати навколишній світ, орієнтуватись у ньому, сприяє формуванню відповідного ставлення до різних явищ. Передбачено і варіант програми з українського мовлення для російськомовних дітей, що відвідують український дошкільний навчальний заклад.

Незаперечним джерелом мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку виступає художня література, що позитивно впливає на всі структурні рівні мовлення (звукову культуру, лексику, граматику, зв'язне мовлення); збагачує когнітивну, емоційну сфери, сприяє моральному вихованню підростаючого покоління. Зміст роботи з художньо-мовленнєвої діяльності представлено в окремому розділі «Художня література», який охоплює ознайомлення дітей з

усною народною творчістю та авторськими художніми творами, виконавчу, творчо-імпровізаційну (ігри-драматизації, словесну творчість), театралізовану діяльність за їх змістом та ознайомлення дітей з книгою.

У розділі «Граючись, зростаємо» рекомендовано різні види ігор, кожний з яких має відповідне освітнє завдання: ігри, в яких діти привчаються до спільних дій, набувають умінь товаришувати, дружити, помічати та розуміти один одного, підтримувати, допомагати; різні види ігор з правилами; технічні ігри, ігри-драматизації тощо. Особливе місце посідають народні ігри. Це універсальна скарбниця духовних надбань народу. До них належать приспівки, колискові, пестушки, утішки, скоромовки, жартівливі пісеньки та ігри, примовки, заклички, докучливі казки, небилиці, лічилки, мовчанки, дражнилки, мирилки, хороводні ігри за народними мотивами, календарно-обрядові та рухливі ігри. Стан ігрової діяльності в групі може бути показником педагогічної майстерності вихователя.

Зміст розділу «Граючись, зростаємо» передбачає кілька взаємопов'язаних аспектів навчально-виховної роботи:

- ознайомлення дітей різних вікових груп із творами народного і професійного мистецтва;
- розвиток різних видів образотворчої, художньої діяльності самих дітей, що передбачає оволодіння відповідними для малювання, ліплення, аплікації прийомами, навичками зображення і створення умов для творчої діяльності;
- прилучення дітей старшого дошкільного віку до художньої творчості;
- організація систематичних факультативних занять за інтересами з метою індивідуалізації виховного процесу, розвитку творчих здібностей дітей.

Своєчасно ввести дитину у світ рідної природи, виховати любов до неї, пізнавальний інтерес до її явищ, закласти основи екологічного виховання — важливе завдання роботи дошкільного закладу. Зміст розділу «Віконечко в природу» — багатоплановий і відповідно конкретизований, в ньому визначена система доступних дітям певного віку цілісних уявлень про природне оточення, пізнавальні дії (практичні, сенсорні, дослідницькі) та види діяльності, якими вони оволодівають. Освітні завдання наступні: навчити дітей спостерігати природу, на емоційно-сенсорній основі сприймати та оцінювати естетичну своєрідність її об'єктів та явищ у розмаїтті чуттєвих характеристик; цікавитись доквіллям, турбуватись про нього; розповідати, запитувати, передавати враження в розповідях, музично-рухових імпровізаціях, малюнках; сформувати здатність співпереживати природі, виховувати потребу її оберігати, захищати від бездумного або шкідливого втручання. Результатом такої роботи має стати сформоване

ціннісне ставлення дітей до природи, в якому відображуються інтелектуальні, емоційні, творчі та інші можливості та потреби дитини. Розділ побудований за сезонним принципом, а теми розташовані концентрично. Це дасть змогу на щоразу складнішому матеріалі розширювати, збагачувати, систематизувати уявлення дітей про природу; забезпечить їхню цілісність; дозволить створювати основу для накопичення певних фактів, вправляти в певних уміннях, навичках, розвивати здібності.

Важливе значення для розвитку пізнавальної активності має формування у дітей початкових математичних уявлень, що дозволяють орієнтуватися в кількісних, просторових та часових відношеннях. Зміст розділу «Математичний дзвіночок» для кожної вікової групи має два основних аспекти — обстеження предметних фактів та явищ і формування системи логіко-пізнавальних дій. Цим підкреслюється, що процес засвоєння математичного змісту означає виконання дітьми певних дій із специфічним матеріалом. А тому при здійсненні програмних завдань основною метою вихователя має бути не тільки кількість математичних фактів, які вивчають діти (множини, величини, розміщення в просторі, форми), а й формування основних видів пізнавальних дій — практичних, сенсорних, мислительних, за допомогою яких виділяються, усвідомлюються, узагальнюються різноманітні математичні уявлення. У системі навчально-виховної роботи з математичним змістом основне місце мають інтегровані (індивідуальні та групові) заняття, в яких математика поєднується з конструюванням, ліпленням, аплікацією, фізичними вправами, спостереженнями в природі тощо.

Прилучити дитину до краси і гармонії, до світу мистецтва, пробудити її творчі сили й бажання займатися різними видами художньої діяльності — надзвичайно важливе завдання виховання.

У розділі «Чарівні фарби і талановиті пальчики» художня діяльність дитини розглядається як поєднання тих видів занять, які спрямовані на розвиток творчої активності, ініціативності, образного мислення, уяви і світу фантазії, сприйнятливості краси навколишнього світу, спрямованості на збереження і творення краси. Спеціальна орієнтація навчально-виховного процесу в дитячому садку, його систематичність і відповідність особливостям розвитку дитини сприяє вихованню у неї художніх потреб, прагнення до краси в побуті, в природі, в найближчому оточенні, а далі й до краси як окремої соціальної потреби людської культури. Ці інтереси розвиваються, підсилюються в умовах художньої діяльності самої дитини і стають вже на кінець дошкільного віку основою творчого ставлення до різноманітних завдань, а згодом і до праці.

Художня діяльність поєднує всі види образотворчої діяльності (малювання, ліплення, аплікація), словесну творчість, музикування, конструювання, художню працю тощо. Тут узагальнюється весь досвід дитини (інтелек-

туальний, етичний, естетичний, трудовий), доповнюються, конкретизуються, ті знання і способи діяльності, яких вона набула, в них виділяється нова ознака, новий параметр для орієнтації в навколишньому світі — краса, естетичні цінності, що мають принципове значення в житті людини, визначаючи рівень її культури.

У народному мистецтві, його традиціях є витoki і національної, і загальнолюдської культури, а тому у вихованні кожної дитини традиції українського народного побуту і мистецтва — образотворчого, літературного і музичного фольклору, національної класики — мають зайняти провідне місце.

Тематика занять тісно пов'язана з сезонними явищами природи, улюбленими творами художньої літератури, працею людей, традиційними святами, визначними подіями. Умовою ефективності художнього виховання є доречне поєднання художнього слова, музики і образотворчої діяльності, їх взаємний вплив, взаємне збагачення.

У розділі «Привчаємось працювати» визначені види праці для кожної вікової групи, форми участі дітей у них, виховні й освітні завдання дитячої трудової діяльності. Для дошкільників трудові завдання не тільки корисні у виховному плані, оскільки формують відповідні моральні навички (берегти і підтримувати чистоту, порядок, допомагати, долати труднощі, радіти успіхам, доводити розпочате до кінця), а й надзвичайно цікаві, бо розкривають дітям сутність людської праці, дають змогу власними рученятами творити, беручи участь у різних видах праці — домашній, у природі, на майданчику, у виготовленні художніх, сувенірних виробів.

Поряд з рідною мовою народна пісня, виразні образи хороводних творів, доступні емоційному сприйманню дітей твори українських композиторів та світової музичної скарбниці є необхідним і невичерпним джерелом виховання особистості, формування її почуттів, культури.

Для кожної вікової групи передбачено розділ «Діти, які потребують допомоги батьків та вихователів». Він зосереджує увагу вихователів на доцільних психологічних прийомах індивідуальної роботи. Хоч уваги та особистісного підходу у вихованні потребує кожний малюк, однак є такі, які викликають особливу турботу дорослих — чи то своєю надмірною активністю, непосидючістю, чи своєю незадовільною поведінкою або відставанням у розвитку. Щоб допомогти вихователям та батькам таких неординарних дітей, у розділі розглянуті найбільш типові психологічні причини труднощів, які виникають у їх вихованні.

Індивідуально орієнтованої роботи також потребують діти, які дещо випереджають за своїм розвитком однолітків. У зв'язку з цим для

вихователів і батьків буде цікавою рубрика про «дошкільнят з підвищеною пізнавальною активністю». Психологічні поради щодо забезпечення супроводу розвитку таких дітей включають певні рекомендації по веденню спостережень за дітьми з метою виявлення їх індивідуальних особливостей, методи побудови індивідуального підходу, ефективні форми спілкування з окремими групами дошкільнят, а також орієнтовний перелік психогімнастичних рольових ігор, які сприятимуть соціальній адаптації дитини.

Для кожної вікової групи окреслено завдання роботи, відповідний зміст, умови успішної педагогічної роботи, показники успішного розвитку та рекомендації батькам, що дає змогу при врахуванні специфіки громадського і сімейного виховання досягати спільності, взаємної підтримки, взаємного збагачення навчальних та виховних можливостей з орієнтацією на кращі традиції сім'ї та позитивні фактори розвитку дитини у дошкільньому початковому закладі.

Окремо представлено розділ «Прилучаємось до музичної скарбниці». Розділ «Прилучаємось до музичної скарбниці» подано цілісно, для всіх груп разом. Це полегшить орієнтування в змісті роботи музичного керівника. Разом з тим слід наголосити, що вихователям, які ведуть освітню роботу в групах, вкрай важливо знати програму музичного виховання, співпрацювати з музичним керівником та здійснювати прилучення дітей до музичної культури тими засобами, які можна використати в умовах групи.

Структурні частини, з яких складається цей розділ, мають на меті різнобічний музично-естетичний розвиток дитини: виховання любові до пісні й співу, вміння виявити відповідний настрій в інтонації, пластиці, самостійному музикуванні, бажання слухати музику.

Створення вихователем на заняттях радісної, приємної для кожної дитини атмосфери, яка допомагає увійти в чарівний світ музично-естетичних почуттів і образів, сприяє прилученню дитини до музики з найбільш ранніх років.

У розділі наведено орієнтовний музичний репертуар. З нього музичний керівник разом з вихователем може вибрати ті твори, які найбільше відповідають його задумам. Водночас педагог може самостійно добирати музичні твори, дбаючи про їх високий художній рівень та доступність. Пісенний матеріал слід обов'язково транспонувати відповідно до вікових можливостей дітей.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ

Життєдіяльність дитини за програмою "Дитина" — це різні аспекти її життя, форми активності, всі види діяльності. В них проявляється її енергійність, життєва сила, прагнення заявити про себе іншим та самій собі. Дошкільник є суб'єктом пізнавальної, предметно-практичної та комунікативної діяльності, завдяки чому задовольняє свої потреби у фізичному, психічному та соціальному зростанні. Як суб'єкт життєдіяльності він активно орієнтується в довкіллі, пристосовується й впливає на нього, розвивається, вчиться чинити опір зовнішнім неї негативним впливам.

Організовуючи життєдіяльність дитини в дошкільному закладі, слід урахувати: її вікові та індивідуальні особливості; сучасні тенденції в оновленні змісту дошкільної освіти та навчально-виховних технологій; побажання батьків, специфіку та можливості закладу.

Буття дитини в дошкільному закладі — це послідовний перебіг певних його складових, які нормують чергування активної діяльності та відпочинку. Основні з них:

- ранкові, денні, вечірні прогулянки;
- різноманітні гігієнічні процедури;
- харчування(сніданок, обід, підвечірок, вечеря);
- ігри(самостійні та організовані);
- спілкування (з дорослими та дітьми);
- заняття(колективні, підгрупою, індивідуальні, самостійні);
- відпочинок(релаксація), сон.

В основі планування і реалізації розвивально-виховної зайнятості лежить принцип інтеграції ліній розвитку.

Види роботи на місяць:

- комплекс ранкової гімнастики на два тижні (з ускладненням на другий тиждень),
- гігієнічна гімнастика,
- робота з батьками,

· інші, на розсуд педагогічної ради, види робіт (в т.ч. види діяльності, пов'язані з поглибленою роботою над проблемною темою, дослідно-експериментальна діяльність тощо).

Завдання основних ліній розвитку в залежності від бажань та інтересу дітей розподіляються рівномірно протягом дня.

Види дитячої діяльності можуть бути як організовані педагогом, так і самостійно ініційовані дітьми (продуктивна праця, художня діяльність, гра, спілкування тощо).

З дітьми, що потребують посиленої уваги і допомоги, планується індивідуальна робота.

Розвивально-виховна зайнятість за лініями розвитку:

- фізичний розвиток,
- соціально-моральний розвиток,
- емоційно-ціннісний розвиток,
- пізнавальний розвиток,
- мовленнєвий розвиток,
- художньо-естетичний розвиток,
- креативний розвиток.

Розвивально-виховну зайнятість плануємо на тиждень чи декілька днів.

Освітня програма для дітей старшого дошкільного віку "Впевнений старт"

За загальною науковою редакцією Т. О. Піроженко

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Освітня програма «Впевнений старт» реалізує державну політику в галузі освіти щодо питань особистісного розвитку дитини, враховує стратегічний курс розвитку системи освіти України загалом. Концептуальні засади програми узгоджені з пріоритетами загальнолюдських цінностей, що забезпечує спрямованість програми на формування загальної культури життєдіяльності дитини старшого дошкільного віку, максимальне використання можливостей періоду дитинства для досягнення психологічних якостей дошкільної зрілості та особистісного зростання.

Програма «Впевнений старт» розроблена відповідно до вимог Базового компонента дошкільної освіти як державного освітнього стандарту. Реалізація Програми забезпечує оптимальні фізичні та інтелектуальні навантаження з метою охорони здоров'я та покращення фізичного, психо-емоційного стану та соціального благополуччя дитини. В основу Програми закладено відомі загальнонаукові принципи актуальності, науковості, доступності та відповідності програмового матеріалу віковим особливостям розвитку дітей, послідовності, систематичності, концентричності, дотримання яких відповідає сучасним тенденціям розвитку, виховання і навчання дошкільників. Відповідність світському і гуманістичному характеру освіти; єдність розвивальних, виховних, навчальних цілей і завдань дошкільної освіти; доцільність поєднання наукової обґрунтованості й можливості практичного застосування; особистісно-зорієнтована взаємодія дорослих і дітей; раціональне співвідношення організованої, самостійної та вільної діяльності у повсякденному житті; врахування провідних видів діяльності малюків забезпечують індивідуальний та диференційований підхід у освітній роботі з дітьми; інтеграцію змісту, форм, методів, засобів розвитку, виховання і навчання дошкільників.

Мета програми «Впевнений старт» –збагачення досвіду взаємодії дитини старшого дошкільного віку з соціальним та природним оточенням через організацію специфічно дитячих видів діяльності, які формують відповідні життєві компетентності та якості психологічної зрілості. Зміст програмових освітніх завдань кожного розділу відображає комплексний підхід до процесу формування особистісних досягнень дитини (емоційно-ціннісне ставлення, знання, вміння, життєві навички), що трактується як життєва компетентність. Реалізація цих освітніх завдань спрямована на комплексний особистісний розвиток, що включає єдність емоційного, інтелектуального та волевого розвитку дитини. Провідними для старшого дошкільного віку залишаються комунікативна (спілкування з однолітками та дорослими), здоров'язберігальна, пізнавально-дослідницька, мовленнєва, ігрова, художньо-естетична, господарсько-побутова (трудова) діяльність. Програма «Впевнений старт» має чіткий, лаконічний виклад основних освітніх завдань, результатів освітніх впливів й не переобтяжена методичними порадами (вони викладені окремо у навчально-методичному комплекті до програми, а також на порталі vstart.com.ua).

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ВПЕВНЕНИЙ СТАРТ» За концептуальними засадами Програма втілює прогресивні концептуальні підходи, нові погляди на роль дитини та педагога в освітньому процесі, форми організації дитячої життєдіяльності. За спрямованістю на реалізацію розвивальних, виховних, навчальних цілей освіти й змістовими складовими і наповненням Програма є комплексною. Адже окреслює оптимальний комплекс розвивальних, виховних, навчальних функцій і

змістових на прямих організації життєдіяльності в межах вікової компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Програма «Впевнений старт» базується на інваріантній складовій змісту дошкільної освіти. За рівнем упровадження є загальноукраїнською, розрахована для використання у практиці дошкільної освіти по всій території України в усіх дошкільних навчальних закладах незалежно від підпорядкування, типів та форм власності, а також для інших форм здобуття дошкільної освіти.

Реалізація програми «Впевнений старт» передбачає діяльнісний підхід. Головне завдання вихователя – організувати життєдіяльність дошкільників у специфічно дитячих видах діяльності (спілкування, гра, образотворча, художньо-естетична тощо). Формат організації спільної взаємодії вихователя з дітьми наведено в додатку. Пріоритетними для вирішення освітніх завдань кожного розділу програми є такі форми організації життєдіяльності дітей та засоби особистісного розвитку дітей: • заняття: інтегроване, комплексне, предметне; • складання карти активностей; • підгрупова робота «4x4»; • ситуація вибору «Один/два/три +»; • «Коло друзів»; • проблемна ситуація; • активне слухання • активне спілкування: діалог, полілог; • виставка-презентація дитиною своїх діяльнісних досягнень; • самопрезентація «Хочу сказати»; • дитячий фільм-зал (повний рекомендований перелік наведено у додатку). Програма «Впевнений старт» передбачає два рівні впровадження: репродуктивний (за принципом «Роби як Я») та творчий (самостійне формулювання змісту освітньої роботи). Відмінним принципом побудови Програми є її зорієнтованість на освітній результат – вихователь планує власну діяльність орієнтуючись на очікуваний результат («Що я хочу, щоб засвоїли діти?», «Яким має бути кінцевий результат?»).

Оновлена програма передбачає сучасний формат організації життєвого простору дитини – «Карта активностей тижня» (наведено в додатку). Вихователь складає тижневу карту активностей, до якої входять навмисне організована дорослим активність зі всіма дітьми, активність з підгрупами за ініціативою дорослих чи дітей, самостійна активність дитини. Результати програми можуть бути посилені організацією повного інформаційного дня дитини. Передбачено спрощений формат перспективного та календарного планування діяльності вихователя. «Книга для вихователя» побудована так само, як «Книга дошкільника», містить завдання для педагога, методичні рекомендації виконання освітніх завдань та результат дня (входять до навчально-методичного комплексу). Реалізація програми «Впевнений старт» потребує врахування специфічно дитячих видів діяльності (спілкування, гра, образотворча, господарсько-побутова, пізнавально-дослідницька, здоров'язберігальна діяльність). Це забезпечує формування психологічної зрілості дошкільника, готовності дитини до систематичного навчання в умовах нової української школи (життєві компетентності та здатність до

навчання: мотивація, саморегуляція, вміння спілкуватися, сформований інтерес до пізнавальної діяльності).

На місяць – орієнтовна сітка організації життєдіяльності за блочно-тематичним підходом.

На тиждень – розподіл розвивально-виховної зайнятості дітей за лініями розвитку.